

ΜΑΡΑΣΛΕΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ

ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ **ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΟΡΕΙΑ**

Διανύουμε ήδη το πρώτο τέταρτο του 21^{ου} αιώνα. Οι συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο είναι σε μεγάλο βαθμό πρωτόγνωρες, σε σχέση με ό,τι γνωρίζαμε μέχρι σήμερα. Οι προκλήσεις είναι ποικίλες και οι προοπτικές απεριόριστες.

Η πληροφορική και η σύγχρονη τεχνολογία, η παγκοσμιοποίηση, ο μεταμοντερνισμός και η πολυπολιτισμικότητα ανατρέπουν εκ βάθρων τις παραδοσιακές αξίες και τις αρχές του παρελθόντος και ζητούν επιτακτικά τη δημιουργία νέων, που θα αναπληρώσουν το κενό που δημιουργήθηκε.

Σαρωτικές είναι οι αλλαγές και στην εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς. Το Μαράσλειο Διδασκαλείο με τη μακρόχρονη ιστορία του και την ενεργό συμμετοχή του σε πρωτοποριακές και ανανεωτικές δράσεις που σηματοδότησαν την πορεία της ελληνικής εκπαίδευσης και του εκπαιδευτικού συστήματος στο σύνολό του, οφείλει να αποτελέσει ξανά πρωτεργάτη σε νέα πειραματικά και πρωτοποριακά προγράμματα έρευνας και εφαρμογής, που θα συμβάλουν στη δημιουργία μιας ολιστικής σύγχρονης άποψης για το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα.

Στην προσπάθεια μας αυτή, η μελέτη, αρχικά, και η κατανόηση του παρελθόντος και της πορείας του ιδρύματος μέχρι σήμερα, όπως επίσης και η απόδοση φόρου τιμής στους πρωτεργάτες των μεταρρυθμίσεων των δράσεων, αλλά και τους υπεύθυνους της μέχρι σήμερα πολιτικής του στα εκπαιδευτικά θέματα, αποτελεί το πρώτιστο μέλημά μας.

Στη συνέχεια όμως, το βλέμμα πρέπει να στραφεί στο μέλλον. Να κατανοηθεί η υπάρχουσα πραγματικότητα στην πολυπλοκότητά της (κοινωνική, οικονομική, πολιτισμική, εκπαιδευτική, εθνική, διεθνή), να επιχειρηθεί η αντιμετώπισή της και η εξεύρεση λύσεων που μπορεί να οδηγήσουν στην υπέρβαση του υπάρχοντος αδιεξόδου και να δημιουργήσουν νέες προοπτικές για το μέλλον.

Η σύγχρονη τεχνολογία μπορεί να αποτελέσει τη βάση και την αφετηρία για την υλοποίηση των προτάσεων και την πραγματοποίηση των σχεδιασμών που θα γίνουν. Η παιδαγωγική επιστήμη, με τις πολλαπλές δυνατότητες εφαρμογής και αξιοποίησης των δεδομένων της, συνιστά το δεύτερο πυλώνα που θα υποστηρίξει σθεναρά και θα προωθήσει τα οράματά μας για ένα νέο σχολείο.

Εξίσου σημαντική μπορεί να είναι η συμβολή των ανθρωπιστικών και των φυσικών επιστημών οι οποίες από την πλευρά τους και με τον τρόπο τους, θα συνεισφέρουν στην ολιστική εφαρμογή του ανανεωτικού προγράμματος που εισηγούμαστε.

Ποιο είναι αυτό και πως λέγεται:

ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα έρευνας και εφαρμογής σύγχρονων πρωτοποριακών παιδαγωγικών και άλλων απόψεων για τη μάθηση και τη γνώση, μέσα στα πλαίσια του σύγχρονου ελληνικού σχολείου, που συνδυάζει την πληροφορική με την καλλιτεχνία, την παιδαγωγική και την ψυχολογία με την ιστορία και την κοινωνιολογία, τις πρακτικές ασκήσεις των φυσικών επιστημών, με τα εργαστήρια γραφής και φιλιανγνωσίας των ανθρωπιστικών επιστημών, την καλλιτεχνική και θεατρική έκφραση, με τη μικροδιδασκαλία.

Χαρακτηρίζεται ως «Πρόγραμμα», γιατί διαθέτει μια συγκεκριμένη θεωρητική βάση στην οποία στηρίζεται, ένα σαφή επιδιωκόμενο στόχο, στην πραγμάτωση του οποίου συγκλίνουν όλες οι επιμέρους ανεξάρτητες δράσεις και ένα σύνολο από αθροιστικά και συνδυαστικά στοιχεία, με κοινό παρονομαστή την προώθηση της έρευνας και την πρακτική εφαρμογή της στο σχολείο και την κοινωνία. Σύμφωνα με την άποψη που προταίνεται στο εν λόγω Πρόγραμμα, δεν είναι πια η εξειδικευμένη, αλλά η ολιστική και συνθετική γνώση που αποτελεί ζητούμενο στη σημερινή και μελλοντική ελληνική και διεθνή πραγματικότητα. Δεν είναι η έμφαση σε συγκεκριμένους και μόνο τομείς, αλλά, χωρίς αυτό να υποτιμάται, είναι η αντιμετώπιση της παιδείας στο σύνολό της που αποτελεί ζητούμενο. Σύμφωνα με αυτήν, χωρίς να περιορίζεται η σύγκλιση και ο συγκερασμός των επιστημών, προωθείται δημιουργεί μια ενιαία εικόνα για την αντιμετώπιση του αντικειμενικού κόσμου, με την πολυπλοκότητα και την αντιφατικότητά του, αλλά και για τον άνθρωπο, ως υποκείμενο αγωγής και εκπαίδευσης, που καλείται να αντιμετωπίσει τη συγκεκριμένη πραγματικότητα.

Γι' αυτό και η εκπαίδευση οφείλει να αναδομηθεί, το εκπαιδευτικό σύστημα να επαναπροσδιορισθεί και να επαναπροσανατολισθεί, στοχεύοντας σε μια «Πάμμουσο Παιδαγωγία», που θα αναδείξει την αξία και σπουδαιότητα της παιδείας, με επίκεντρο τον άνθρωπο-πολίτη στη σύγχρονη μεταβιομηχανική και πολυπολιτισμική κοινωνία.

Φορείς αυτής της αλλαγής μπορεί να είναι οι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι και ερευνητές, διδάκτορες, υποψήφιοι διδάκτορες και μεταπτυχιακοί φοιτητές του ΠΤΔΕ του ΕΚΠΑ, αλλά και άλλων Τμημάτων ΑΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, που ασχολούνται ερευνητικά και επαγγελματικά με την εκπαίδευση και τον πολιτισμό.

Η υλοποίησή του μπορεί να γίνει μέσα από τη δημιουργία σεμιναριακών μαθημάτων και επιμορφωτικών προγραμμάτων, από ειδικούς κύκλους διαλέξεων, πρακτικών ασκήσεων και εφαρμογών, από Συνέδρια και Ημερίδες με πανελλήνια και διεθνή εμβέλεια, στα οποία οι φοιτητές των μεταπτυχιακών προγραμμάτων του ΠΤΔΕ, αλλά και κάθε ενδιαφερόμενος (μεταπτυχιακός φοιτητής άλλου Τμήματος, νέος ερευνητής, εκπαιδευτικός), μπορεί να πάρει μέρος όχι μόνο για να παρακολουθήσει, αλλά για να παρουσιάσει τη δική του ερευνητική πρόταση.

Κατ' αυτό τον τρόπο, το συγκεκριμένο πρόγραμμα θα αποτελέσει ένα επίσημο βήμα δημιουργίας και κοινοποίησης, αναγνώρισης και πιστοποίησης κάθε πρωτότυπης ερευνητικής εργασίας, κάθε καινοτόμου δράσης σε οποιοδήποτε πεδίο της εκπαίδευσης και του πολιτισμού, μετατρέποντας το φυσικό χώρο του Μαρασλείου σε δημιουργικό χώρο όσμωσης και διαλόγου μεταξύ των καταξιωμένων και των εκκολαπτόμενων ερευνητών, των παραδοσιακών και των σύγχρονων παιδαγωγικών απόψεων για το παρόν και το μέλλον της εκπαίδευσης.

Οι έννοιες του «μέντορα» και της «αριστείας» θα βρουν την κατάλληλη θέση και εφαρμογή τους, ενώ η καινοτομία και ο πειραματισμός, θα αποτελέσουν το σταθερό πλαίσιο ένταξης κάθε δραστηριότητας επιστημονικής και καλλιτεχνικής οπουδήποτε προερχόμενης τόσο από τους διδάσκοντες, όσο και τους διδασκόμενους.

Η δημιουργία μιας δυναμικής ιστοσελίδας που θα αποτελέσει ένα forum επιστημονικού διαλόγου και μιας on line διαδραστικής επικοινωνίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων και συμμετεχόντων στις συγκεκριμένες δράσεις, κρίνεται αναγκαία και καθοριστική για τη διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στους φυσικούς αποδέκτες, τους μάχιμους εκπαιδευτικούς, αλλά και την κοινωνία γενικότερα

Μια ειδική πλατφόρμα ανάρτησης των εργασιών και των πορισμάτων των ερευνών που αναπτύσσονται, κρίνεται επίσης απαραίτητη και θα προκύψει με τη συνεργασία καθηγητών του Τμήματος και μεταπτυχιακών φοιτητών, αποτελώντας μια μορφή ηλεκτρονικού περιοδικού με αναγνώστες εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων στην Ελλάδα και το εξωτερικό, αφού οι δημοσιεύσεις θα γίνονται όχι μόνο στην ελληνική, αλλά και σε άλλες γλώσσες, κυρίως τα αγγλικά. Οι δημοσιεύσεις αυτές θα περνούν από κρίση ειδικών κατά περίπτωση αναγνωρισμένων επιστημόνων, ώστε να υπάρχει εγγύηση

για την εγκυρότητά τους που εξελικτικά θα αποτελέσει επιβράβευση και για το κύρος του περιοδικού, άρα την αναγνώρισή του ως ισότιμου με άλλα ελληνικά και ξένα επιστημονικά έντυπα.

Ένας σύλλογος αποφοίτων του Μαρασλείου πρέπει να δημιουργηθεί, όπως επίσης και ένας άλλος με πρώην διδάσκοντες του Ιδρύματος, σημερινούς ομότιμους ή μη καθηγητές, από το δυναμικό των οποίων μπορεί να προκύψει ένας Σύλλογος Φίλων του Μαρασλείου, που θα δραστηριοποιείται σε επιστημονικούς, εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς και κοινωνικούς τομείς, προωθώντας τις αρχές και τις αξίες που είναι απόλυτα συμβατές με την ύπαρξη του ιδρύματος.

Συνέδρια, Συμπόσια, Ημερίδες, Σεμινάρια θα οργανωθούν και θα αποτελέσουν έγκυρα βήματα παρουσίασης και προβολής των ερευνητικών δραστηριοτήτων που συντελούνται μέσα στα πλαίσια του Προγράμματος «Καινοτόμες εφαρμογές στην εκπαίδευση και τον πολιτισμό».

Φυσικός χώρος υποδοχής και υλοποίησης της έρευνας είναι τα εργαστήρια, όπου οι φοιτητές ατομικά ή ομαδικά, με την καθοδήγηση και εποπτεία των διδασκόντων θα δοκιμάζουν την ορθότητα των σκέψεών τους, θα εφαρμόζουν πρακτικά τα θεωρητικά τους συμπεράσματα και γενικότερα θα υλοποιούν τους στόχους και θα δικαιώνουν την ύπαρξη των ειδικών αυτών χώρων άσκησής τους, που ευτυχώς υπάρχουν, με σχετικά κατάλληλη υποδομή, στους χώρους του Μαρασλείου.

Αλλά και η Βιβλιοθήκη, αποτελεί επίσης προτεραιότητα στο σχέδιο αναβάθμισης των σπουδών και ανάπτυξης της έρευνας στην επιστήμη και τον πολιτισμό. Το ήδη υπάρχον σε αυτήν αρχείο, αποτελεί μοναδική και πολύτιμη κληρονομιά, που θα πρέπει να αναδειχθεί και να αξιοποιηθεί, με βάση τα σύγχρονα δεδομένα, ενώ ο υπάρχων σημαντικός και αξιόλογος αριθμός από σπάνια και εξειδικευμένα βιβλία και μελέτες που αφορούν στην εκπαίδευση και την επιστήμη θα εμπλουτισθεί, θα συστηματικοποιηθεί και θα αποδοθεί στους ερευνητές της ελληνικής εκπαίδευσης.

Κατ' αυτόν τον τρόπο και με την ουσιαστική αναβάθμισή της που θα επιδιωχθεί με δωρεές βιβλίων, εγγράφων και άλλου πολύτιμου οπτικοακουστικού υλικού που ενδεχομένως διαθέτουν προγενέστεροι διευθυντές και διδάσκοντες στο Ίδρυμα, οι οποίοι θα κληθούν να συμβάλουν στην επιχειρούμενη ανανέωση του, η Βιβλιοθήκη θα αποτελέσει χώρο επιστημονικής μελέτης και κατάρτισης των μελλοντικών εκπαιδευτικών, αλλά και κάθε ενδιαφερόμενου ερευνητή για θέματα παιδείας και πολιτισμού της Νεότερης Ελλάδας.

Η ύπαρξη τέλος του «Μουσείου», θα αναβαθμισθεί επίσης με ανάδειξη της ιστορικής σημασίας των εκθεμάτων που θα προβληθούν κατάλληλα, αποτελώντας έμπρακτα δείγματα της προγενέστερης επιστημονικής έρευνας

και της εφαρμογής της για εκπαιδευτικούς στόχους. Με τη σημασία αυτή, η Βιβλιοθήκη, το Αρχείο και το Μουσείο του Μαρασλείου Διδασκαλείου θα αποτελέσουν ένα ζωντανό δείκτη για την εξέλιξη των παιδαγωγικών αντιλήψεων και των εκπαιδευτικών δεδομένων, που σηματοδότησαν την εξέλιξη της εκπαίδευσης στην Ελλάδα του 20^{ου} αιώνα.

Στην επιτυχή πορεία του προτεινόμενου προγράμματος, απαραίτητη θεωρείται η ενεργός συμμετοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών του ΠΤΔΕ και του ΤΕΑΠΗ, των αποφοίτων του Μαρασλείου, αλλά και του Συλλόγου «Φίλων» του Μαρασλείου που θα δημιουργηθεί προσεχώς.

Καλούνται οι φοιτητές όλων των κατευθύνσεων ατομικά ή συλλογικά να καταθέσουν σε ειδικές ομάδες εργασίας που θα γίνουν προσεχώς προτάσεις για δράσεις που ενδιαφέρονται να υλοποιήσουν, για επιμέρους έρευνες που θέλουν να παρουσιάσουν, ή για οποιαδήποτε άλλη επιστημονική ή καλλιτεχνική δραστηριότητα θέλουν να προτείνουν.

Καλούνται οι συνάδελφοι που διητέλεσαν σε διοικητικές θέσεις του Ιδρύματος κατά το παρελθόν, ή υπήρξαν απλοί διδάσκοντες, να ανταποκριθούν θετικά στο κάλεσμα της νέας διοίκησης για συνεργασία και ενεργό συμμετοχή στην ανανεωτική πορεία που εξαγγέλλεται.

Καλούνται οι εν ενεργεία συνάδελφοι της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του ΕΚΠΑ, αλλά και άλλων αντίστοιχων σχολών σε ΑΕΙ του εσωτερικού ή του εξωτερικού να ανταποκριθούν επίσης θετικά σε παρόμοια πρόσκληση που θα τους απευθυνθεί και να δραστηριοποιηθούν ενεργά, μέσα στα πλαίσια του νέου ερευνητικού προγράμματος του Μαρασλείου.

Καλούνται, τέλος, οι απόφοιτοι του Ιδρύματος όλων των ετών, μάχιμοι εκπαιδευτικοί σήμερα να αγκαλιάσουν την προσπάθειά μας αυτή και να γίνουν ενεργοί υποστηρικτές και συμμετοχοί με ποικίλους τρόπους που θα υποδειχθούν στη συνέχεια.

Για την υλοποίηση όλων αυτών των φιλόδοξων σχεδίων, η οικονομική παράμετρος είναι απαραίτητη. Στις τόσο δύσκολες συνθήκες που ζούμε σήμερα, η κρατική επιχορήγηση είναι σίγουρα περιορισμένη. Όμως υπάρχουν άλλες πηγές και τρόποι, που θα πρέπει να αξιοποιηθούν κατάλληλα.

Πρώτα από όλα το ποσό το οποίο κατατίθεται στο σχετικό λογαριασμό του Τμήματος από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, για τα δύο έτη φοίτησής τους, μπορεί να αξιοποιηθεί κατάλληλα για την απόκτηση εξοπλισμού, τη δημιουργία υποδομών, την αντιμετώπιση δαπανών, για αναλώσιμα είδη και τη διεξαγωγή επιστημονικών εκδηλώσεων.

Στη συνέχεια, η αυτοχρηματοδότηση των επιμορφωτικών σεμιναρίων και κάθε είδους επιστημονικών εκδηλώσεων, για τις οποίες οι συμμετέχοντες θα

καταβάλλουν κάποιο ποσό, το οποίο θα αξιοποιείται κατάλληλα, μπορεί να βοηθήσει την αντιμετώπιση ποικίλων δαπανών που θα προκύψουν.

Η επιδίωξη χορηγιών από ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς, Ιδρύματα και οργανισμούς θα αποτελέσει επίσης μέσο ενίσχυσης των οικονομικών πόρων του Ιδρύματος, που θα συνεισφέρουν στην αντιμετώπιση των δαπανών και την υλοποίηση των στόχων του προγράμματος.

Επιπλέον (και το σπουδαιότερο όλων), θα γίνει ουσιαστική προσπάθεια για ένταξη του νέου προτεινόμενου σχεδιασμού, σε κάποια από τις δράσεις του ΕΣΠΑ, σχετικά με την τριτοβάθμια εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση, από την οποία φιλοδοξούμε να αποκτήσουμε μια γενναία χρηματοδότηση, ικανή να καλύψει το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών για τις υποδομές, τον εξοπλισμό και τα λειτουργικά έξοδα.

Τέλος, γίνεται έκκληση στον εθελοντισμό και την αφιλοκερδή προσφορά όλων όσοι εμπλέκονται στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Ιδρύματος, διδασκόντων και διδασκομένων, οι οποίοι με αυτή τους την προσφορά μπορούν να συμβάλουν αποφασιστικά στην αντιμετώπιση των οικονομικών προβλημάτων που προκύπτουν κατά της φάσεις υλοποίησης του προτεινόμενου προγράμματος.

Μέσα από μια τέτοια συστράτευση όλων των προοδευτικών και δημιουργικών δυνάμεων, είναι δυνατό να υλοποιηθεί το όραμά μας για μια νέα δημιουργική περίοδο του Μαρασλείου Διδασκαλείου, που θα αποτελέσει μικρή, ίσως και μεμονωμένη, αλλά ενδεικτική τροχιοδεικτική πορεία για το μέλλον της εκπαίδευσης και το μέλλον της Ελλάδας.

Ο Πρόεδρος του Μαρασλείου

καθ.Θόδωρος Γραμματάς